

RAAP-RAPPORT 6079

De joodse begraafplaats in Oirschot (gem. Oirschot)

Een cultuurhistorische zoektocht naar de historische
omvang

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Oirschot

Titel: De joodse begraafplaats in Oirschot (gem. Oirschot). Een cultuurhistorische zoektocht naar de historische grootte.

Versie: 11-10-2022

Auteur: drs. B.J.G. van Snippenburg

Autorisatie: ir. L.J. Keunen

Projectcode: OIRLA

Bestandsnaam: RAAPrap_6079_OIRLA_20221011

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2022

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Oirschot heeft RAAP in het najaar van 2022 een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd naar de joodse begraafplaats in Oirschot. Het onderzoek vond plaats in het kader van een bestemmingsplanwijziging in verband met de aanleg van een nieuwe weg. Omdat hierdoor parkeerplaatsen van het Feel Fit Center Oirschot zullen verdwijnen, moeten deze elders gecompenseerd worden. De hiervoor beoogde locatie is gelegen op een deel van het terrein dat eerder bij de joodse begraafplaats hoorde. In verband met de eeuwige grafrust die de joodse traditie kent, is het onwenselijk de parkeerplaats op de plaats van daadwerkelijke graven aan te leggen. Dit onderzoek is erop gericht meer duidelijkheid te krijgen over de locatie van graven op de begraafplaats.

Op basis van de beschikbare bronnen kunnen geen uitspraken worden gedaan over waar precies wel of niet begraven is op de joodse begraafplaats in Oirschot. Wel kunnen uitspraken gedaan worden over de waarschijnlijkheid dat op bepaalde plaatsen begraven is:

- Omdat van de inrichting van de oudste begraafplaats niets bekend is, en we dus niet weten waar graven gelegen hebben, moeten we ervan uitgaan dat binnen dit hele perceel bijzettingen hebben plaatsgevonden. Hier is een zeer hoge verwachting op de aanwezigheid van graven.
- Het lijkt waarschijnlijk dat ook op het nieuwe deel van de begraafplaats bijzettingen hebben plaatsgevonden. Er is hier een hoge verwachting op de aanwezigheid van graven. Echter, de rand van dit perceel bestond uit een wal met een sloot erbuiten. Hier zullen geen bijzettingen zijn geweest. De exacte breedte van de wal en sloot is niet na te gaan. Er kan slechts een inschatting worden gemaakt op basis van de bestaande resten hiervan. Derhalve geldt hier een lage verwachting op de aanwezigheid van graven.
- Op de westelijke helft van het onderzoeksgebied, dat pas kadastraal verenigd is met de begraafplaats nadat hier geen bijzettingen meer plaatsvonden, zullen geen bijzettingen hebben plaatsgevonden. Hier is een zeer lage verwachting op de aanwezigheid van graven.

De voorgenomen ingrepen liggen bijna volledig in de zones met lage en zeer lage verwachting. Slechts een heel klein stukje van de zone met hoge verwachting wordt geraakt door de nieuwe parkeerplaatsen. Er kunnen twee aanbevelingen worden gedaan aangaande de voorgenomen ontwikkelingen:

1. Vanwege de onzekerheid van de precieze binnenste begrenzing van de zone met lage verwachting, wordt geadviseerd in de gehele zone met lage verwachting geen ingrepen uit te voeren.
2. In de zone met zeer lage verwachting is in het kader van dit onderzoek geen bezwaar tegen het uitvoeren van ingrepen, omdat hier geen graven hoeven te worden verwacht.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Onderzoeksgebied	5
1.3 Voorgenomen ingreep	5
1.4 Bronnen en methode	5
2 Korte geschiedenis van de begraafplaats	8
2.1 Omvang joodse gemeenschap	8
2.2 Ontwikkeling begraafplaats	10
3 Grootte van de begraafplaats	14
3.1 Grootte kadastraal perceel	14
3.2 Benodigde oppervlakte	18
4 Conclusie en aanbevelingen	22
4.1 Conclusie	22
4.2 Aanbevelingen	22
4.3 Tot slot	23
Literatuur	25
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices	26

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van de gemeente Oirschot heeft RAAP in het najaar van 2022 een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd naar de joodse begraafplaats in Oirschot. Het onderzoek vond plaats in het kader van een bestemmingsplanwijziging in verband met de aanleg van een nieuwe weg. Omdat hierdoor parkeerplaatsen van het Feel Fit Center Oirschot zullen verdwijnen, moeten deze elders gecompenseerd worden. De hiervoor beoogde locatie is gelegen op een deel van het terrein dat eerder bij de joodse begraafplaats hoorde. In verband met de eeuwige grafrust die de joodse traditie kent, is het onwenselijk de parkeerplaats op de plaats van daadwerkelijke graven aan te leggen. Dit onderzoek is erop gericht meer duidelijkheid te krijgen over de locatie van graven op de begraafplaats.

1.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied (figuur 1 op de volgende pagina) is gelegen in de oosthoek van de rotonde Kempenweg-De Kemmer in een gebied dat zeker vanaf de 19^e eeuw De Kloosters wordt genoemd.¹ Als onderzoeksgebied is gekozen voor de grootste omvang die het perceel van de begraafplaats volgens het kadaster heeft gehad (zie §3.1). Dit valt grotendeels samen met het huidige kadastrale perceel met bos rondom de huidige begraafplaats.

1.3 Voorgenomen ingreep

Aan de rand van het onderzoeksgebied is een strook met parkeerplaatsen voorzien. De bestaande toegangsweg en enkele parkeerplaatsen liggen al binnen het onderzoeksgebied. De nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zijn gesitueerd aan de noordzijde van de toegangsweg, binnen het perceel dat nu nog bebost is. Zie figuur 2.

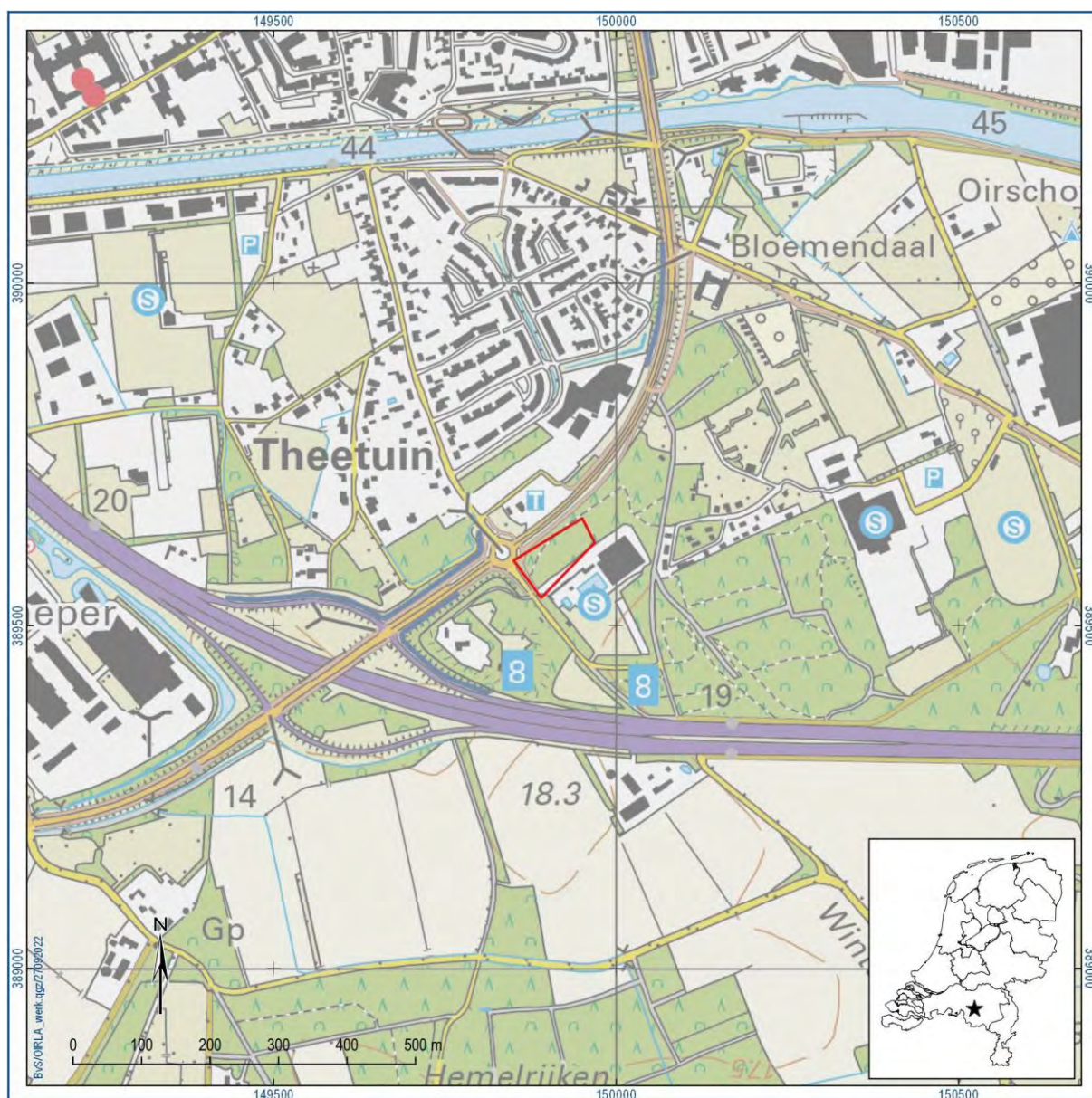
1.4 Bronnen en methode

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de beperkte literatuur die er over de begraafplaats beschikbaar is (zie de literatuurlijst achterin). Ook heeft er onderzoek plaatsgevonden in het archief van de Israëlitische gemeente van Eindhoven, de rechtsopvolger van de gemeente in Oirschot en huidige eigenaar van de begraafplaats. Helaas is het archief van de Israëlitische gemeente van Oirschot volledig verloren gegaan bij het bombardement op Eindhoven in september 1944.² Alle gegevens over de begraafplaats zijn hierbij ook verloren gegaan. Het archief heeft wel enkele inzichten gegeven over de ontwikkeling van de begraafplaats na de Tweede Wereldoorlog.

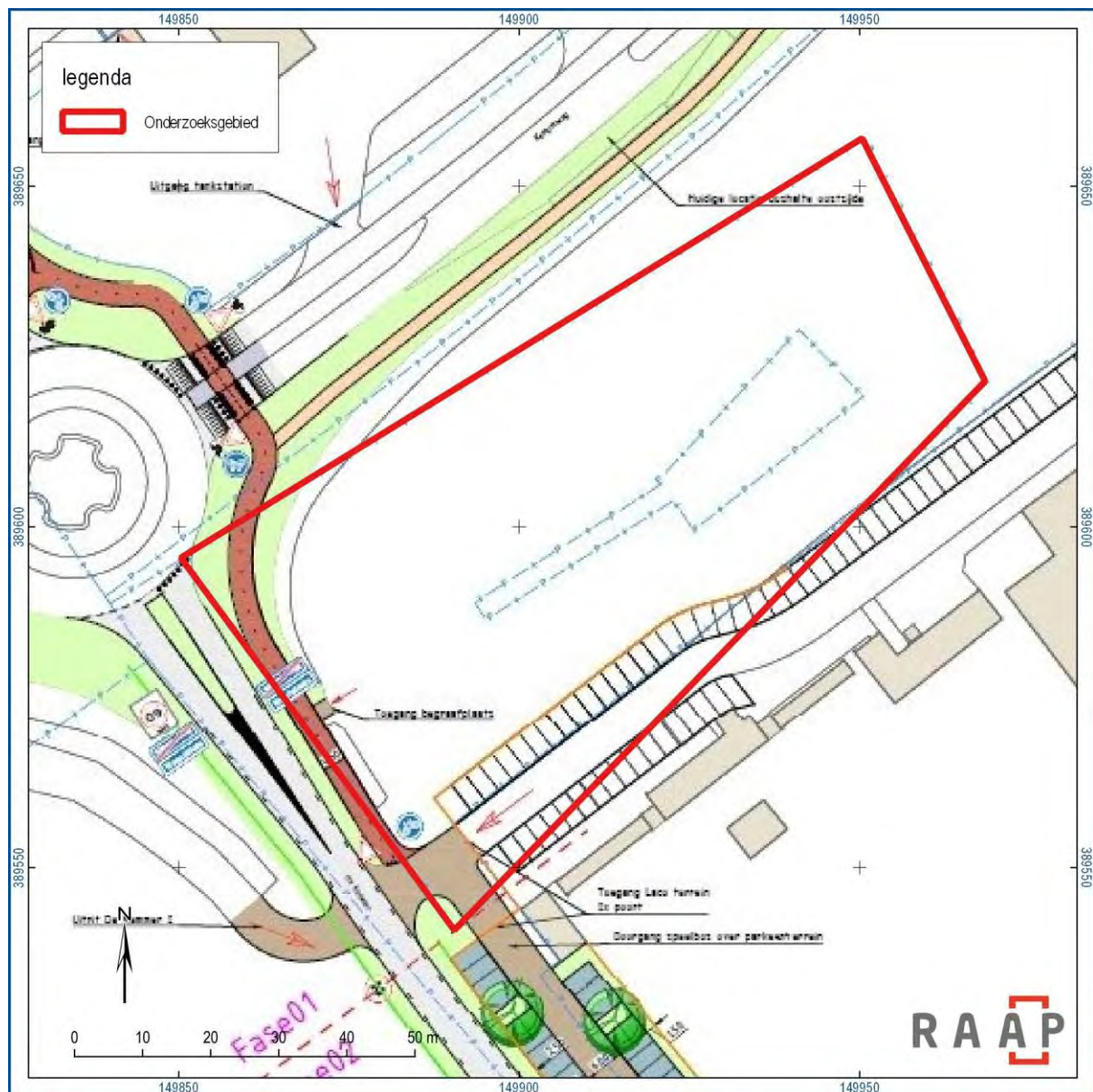
---

¹ Zie onder andere kadastrale leggerartikelen 812 en 4850 (beide volgnummer 1) van de gemeente Oirschot.

² Mijland, 1997, 51.

Figuur 1. Aanduiding onderzoeksgebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. De toekomstige situatie op basis van de huidige plannen. De huidige perceelsgrens van het bos loopt langs de noordzijde van de toegangsweg (blauwe stippellijn). Het onregelmatige perceel midden in het onderzoeksgebied is het huidige kadastrale perceel van de begraafplaats.

2 Korte geschiedenis van de begraafplaats

In de jaren 30 van de 18^e eeuw vestigden zich in Oirschot de eerste joden, die een slagerij uitbaatten. Hun komst was het begin van een (kleine) joodse gemeenschap in het dorp. Omdat joden altijd als buitenstaanders werden gezien, konden zij niet op de begraafplaats in het dorp begraven worden. Zij waren aangewezen op een eigen begraafplaats buiten het dorp.³ De joodse ingezetenen van Oirschot woonden (vrijwel) allemaal in de kom van het dorp.⁴ Gedurende de 18^e en vooral 19^e eeuw nam de omvang van de joodse gemeenschap toe, tot deze begin 20^e eeuw weer begon af te nemen. Op 17 december 1912 werd de Israëlitische gemeente van Oirschot ontbonden en samengevoegd met de Israëlitische gemeente van Eindhoven; de synagoge sloot in 1914.⁵

2.1 Omvang joodse gemeenschap

De joodse gemeenschap in Oirschot is nooit heel groot geweest. Om eigen synagogediensten te kunnen stichten moet een gemeenschap ten minste tien mannelijke leden ouder dan dertien jaar hebben. Hoewel de eerste joden in de jaren 1730 in Oirschot kwamen wonen, lijkt er pas vanaf 1816 sprake te zijn van synagogediensten in een zogenaamde huissynagoge (een dienst bij iemand thuis) en was de gemeenschap hier dus groot genoeg voor. In 1840 werd het initiatief genomen om een eigen synagoge te bouwen, die in 1842 gereed kwam.⁶ In zijn artikel heeft Jacques Mijland de grootte van de joodse gemeenschap in Oirschot proberen te achterhalen aan de hand van diverse bronnen. Dat levert de volgende demografische gegevens op.

jaar	aantal joodse inwoners
1740	3
1745	3
1750	7
1755	6
1760	7
1765	7
1770	7
1775	9
1780	15
1785	17
1790	15
1795	18
1800	19
1805	30

Tabel 1. Aantal joodse inwoners in Oirschot voor de invoering van het bevolkingsregister. (gegevens: Mijland, 1997, 52).

³ Coolen, 2016, 2-3.

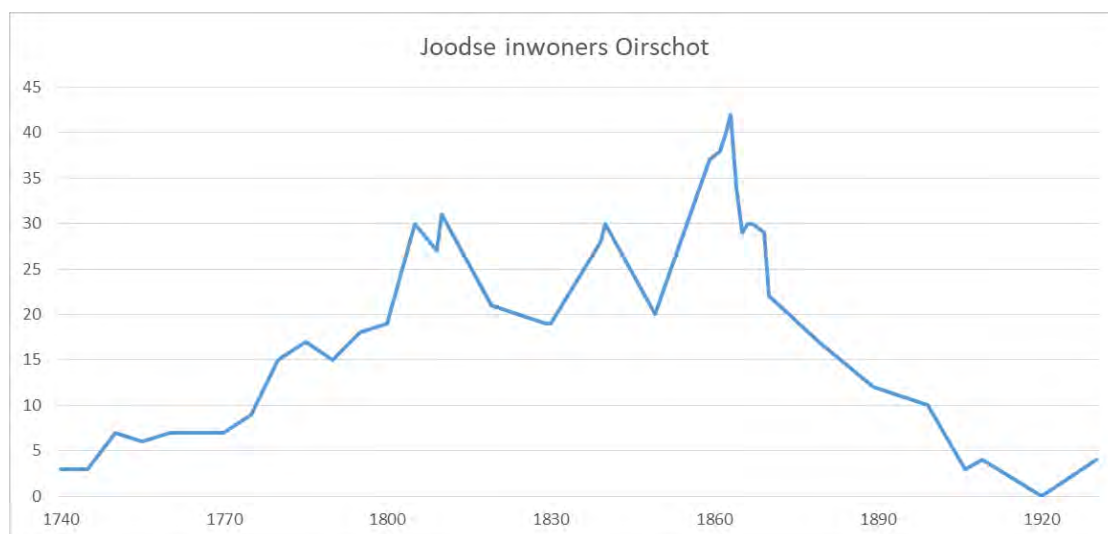
⁴ Mijland, 1997, 52.

⁵ Mijland, 1997, 78.

⁶ Mijland, 1997, 75.

jaar	aantal joodse inwoners
1809	27
1810	31
1819	21
1829	19
1830	19
1839	28
1840	30
1849	20
1859	37
1861	38
1862	40
1863	42
1864	34
1865	29
1866	30
1867	30
1869	29
1870	22
1879	17
1889	12
1899	10
1906	3
1909	4
1920	-
1930	4

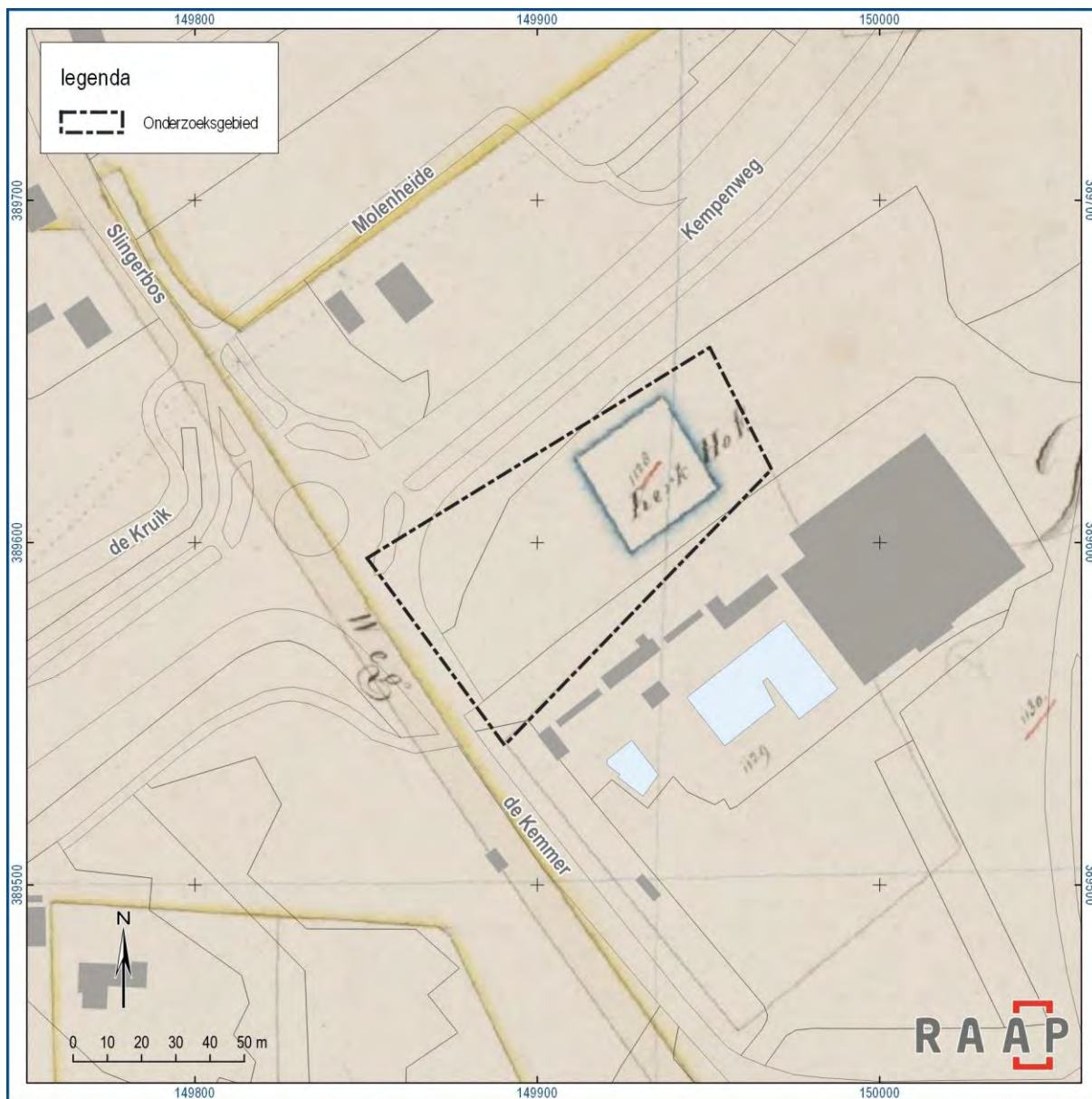
Tabel 2. Aantal joodse inwoners in Oirschot na de invoering van het bevolkingsregister. (gegevens: Mijland, 1997, 53-57).

Figuur 3. Aantal joodse inwoners van Oirschot tussen 1740 en 1930. Naar Mijland, 1997, 52-57.

2.2 Ontwikkeling begraafplaats

Over het begin van de begraafplaats is niet veel bekend. Er wordt verondersteld dat de begraafplaats rond 1800 gesticht is.⁷ 'Verslagen van de Permanente Commissie van het Nederlandsch-Israëlitisch Kerkgenootschap over 1908-1913' vermelden dat de oudste steen op de begraafplaats van 1814 is.⁸ Waarschijnlijk was dit het graf van de 5 weken oude Jacob Samuel Ossedrijver.⁹ Deze steen is nadien verloren gegaan, want de nu nog bestaande oudste steen dateert uit 1845 en is van Levie Philip Levies.¹⁰

Figuur 4. De begraafplaats, "Kerk Hof", op de kadastrale minuutplan (1832). De huidige topografie is er overheen geprojecteerd. (Kadastrale gemeente Oirschot, sectie F, blad 2).

⁷ Coolen, 2016, 3.

⁸ Mijland, 1997, 78.

⁹ Coolen, 2016, 4.

¹⁰ Mijland, 1997, 80.

2.2.1 Tot de Tweede Wereldoorlog

De begraafplaats verscheen voor het eerst op kaart op de kadastrale minuutplan (in 1832 als belastinginstrument in werking getreden, maar enkele jaren eerder gekarteerd). De begraafplaats besloeg een vierkant perceel van ca. 31 x 31 meter, oftewel 940 m² volgens het kadaster.¹¹ Tot en met november 1810 waren er in totaal 24 personen begraven.¹² Omdat graven volgens de joodse wet niet geruimd kunnen worden, was het aantal graven ten tijde van de vervaardiging van de minuutplan niet minder.

Halverwege de 19^e eeuw werd de begraafplaats vergroot (zie ook § 3.1), waaruit afgeleid zou kunnen worden dat de bestaande begraafplaats aan zijn maximale capaciteit begon te raken. In een beschrijving van de begraafplaatsen in Oirschot in 1869 wordt de joodse begraafplaats als volgt beschreven: “De Israëlitische begraafplaats is gesloten door eene poort van rasterwerk ter hoogte van 1,5 meter, omgeven door eenen wal dicht bezet zijnde met meer dan 2 meter hoge mastenbomen waaromheen een sloot.”¹³ De wet van 1869 vereiste dat elke begraafplaats met een omheining van ten minste twee meter hoog werd afgesloten.¹⁴

Nadat in 1912 de Israëlitische gemeente van Oirschot samengevoegd was met die van Eindhoven, is in ieder geval *het perceel* van de begraafplaats nog eens uitgebreid (zie § 3.1). Het lijkt onwaarschijnlijk dat dit gedaan is om plaats te bieden aan nieuwe graven. In deze periode woonden er maar één of twee joodse gezinnen in Oirschot en vanaf 1941 geen meer.¹⁵

In december 1943 kreeg de (burgerlijke) gemeente Oirschot een brief van de Commissaris voor niet-commercieële Vereenigingen en Stichtingen een brief met de opdracht om ingevolge een verordening zowel de Israëlitische gemeente als de begraafplaats ontbonden waren verklaard. Derhalve moest de gemeente de joodse begraafplaats sluiten.¹⁶ Aan dit schrijven is echter nooit uitvoering gegeven.¹⁷

2.2.2 Na de Tweede Wereldoorlog

Enige jaren voor de oorlog werd een nieuwe afrastering geplaatst rondom de begraafplaats door Israëlitische gemeente van Eindhoven, eigenaar van de begraafplaats. Omdat er in Oirschot geen joodse ingezetenen meer waren, hield de nabij de begraafplaats wonende heer Van Genechten toezicht op de begraafplaats. Tijdens de bezetting was hier echter een einde aan gekomen.¹⁸

Na de oorlog schreef de burgemeester aan de Israëlitische gemeente dat de begraafplaats zich “in zeer desolaten toestand bevindt. Ook de afscheiding van de omliggende bosschen is gedeeltelijk verdwenen. Uit een oogpunt van piëteit ten opzichte van de ter plaatse begraven lijken meen ik, dat er aanleiding bestaat, in deze situatie verbetering te brengen.”¹⁹

De Israëlitische gemeente leek echter niet op (de kosten voor) het opknappen en onderhoud van de begraafplaats te zitten wachten. In oktober 1947 bespraken B&W van Oirschot het voorstel van de Israëlitische gemeente om de grond rondom de begraafplaats gratis over te nemen, in ruil voor het (gratis) onderhoud van de begraafplaats. De gemeente besloot echter de grond te willen overnemen

¹¹ OAT gemeente Oirschot, sectie F, nr. 1128.

¹² Mijland, 1997, 53.

¹³ Mijland, 1997, 79.

¹⁴ Idem.

¹⁵ Mijland, 1997, 57.

¹⁶ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 18 december 1943.

¹⁷ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 30 juli 1964.

¹⁸ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 24 april 1947.

¹⁹ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 21 april 1947.

voor 30 cent per m² en een vergoeding van f150,- voor de houtopstand. De gemeente wilde zich niet vastleggen aan het onderhoud van de begraafplaats.²⁰ Over de discussie en afwegingen hieromtrent bieden de archieven helaas geen inzicht.

Uiteindelijk kocht de gemeente in 1954 het grootste deel van het perceel van de begraafplaats voor f1.710,- inclusief vergoeding voor de houtopstand. Het deel van het perceel waarop de nog bestaande graven lagen bleef eigendom van de Israëlitische gemeente van Eindhoven. Vermoedelijk is er hierna een nieuwe afrastering rond de begraafplaats geplaatst.²¹

Als er al een nieuwe afrastering werd geplaatst, zal dit geen goede geweest zijn. In 1963 heeft de gemeenteopzichter de opdracht gekregen een begroting op te stellen voor “het herstel en “opmaken” van de Joodse begraafplaats”. Dit omvatte onder meer het plaatsen van harmonicagaas en prikkeldraad en een nieuwe houten poort. De kosten hiervan zouden f390,30 bedragen.²² Deze opdracht conflicteerde echter met het besluit van de gemeente om geen verantwoordelijkheid voor het onderhoud te nemen, zoals ook opgemerkt wordt door de Afdeling gemeentelijke ontwikkeling. Toen de gemeente deze nieuwe afrastering toch wilde plaatsen, viel dit onder ‘werk voor derden’, met alle bijkomstigheden. Toch werd gezocht naar een oplossing, omdat de gemeente de grond goedkoop had kunnen overnemen. Als de gemeente de afrastering *rondom* de begraafplaats zou plaatsen, om bezoekers te beletten het gemeentelijke perceel te betreden, was dit geen werk voor derden. Zo werd “toevalligerwijze” ook de begraafplaats afgerasterd. Omdat de Israëlitische gemeente hiervan profiteerde zou de burgerlijke gemeente haar om een bijdrage van 50% van de kosten hebben kunnen vragen.²³

Het verhaal kreeg echter een staartje toen B&W aan een andere oplossingsrichting dacht. Omdat op korte afstand van de begraafplaats het zwembad werd aangelegd. Wettelijk gezien mocht er tot 10 jaar na het sluiten van een begraafplaats niet gebouwd worden binnen 50 meter er vandaan. Pas na 30 jaar mocht ook op de begraafplaats zelf dieper dan 50 centimeter worden gegraven. Hoewel er sinds het begin van de 20e eeuw – “de laatste 50 à 60 jaar” – geen bijzettingen meer op de begraafplaats waren geweest, was deze nooit formeel gesloten verklaard. Het besluit uit 1943 was na de oorlog nietig verklaard. Omdat het de vraag was of het zwembad wel op 50 meter van de begraafplaats stond, zou dit problemen op kunnen leveren. Daarenboven verkeerde de begraafplaats in een slechte staat en zou dit alleen maar erger worden door het toenemend aantal recreanten en “baldadigheid van de jeugd” na de opening van het zwembad. De begraafplaats en directe omgeving waren een “wanordelijke ‘rotzooi’”. Restanten van lampekappen, fijne en grove vuilnis en al was dies meer zij” vervuilden het gebied.²⁴

Als oplossing adviseerde de Afdeling Gemeentelijke Ontwikkeling om de Israëlitische gemeente van Eindhoven te verzoeken de stoffelijke resten over te brengen naar de begraafplaats in Eindhoven. Daarmee zou het terrein geen begraafplaats meer zijn en dus geen conflict meer opleveren met het nieuwe zwembad. Tevens zou de eeuwige rust van de begraven personen in Eindhoven beter gewaarborgd zijn. Na het ruimen van de begraafplaats zou de gemeente het perceel kunnen kopen en er een permanent gedenkteken kunnen oprichten, zo was het voorstel.²⁵

---

²⁰ Mijland, 1997, 80.

²¹ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 30 juli 1964.

²² RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 14 november 1963.

²³ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 14 november 1963.

²⁴ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 30 juli 1964.

²⁵ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 30 juli 1964.

Eind 1965 droeg de gemeente dit voorstel aan bij de Israëlitische gemeente.²⁶ Na onbeantwoorde brieven aan de Israëlitische gemeente van Eindhoven en ook de Permanente Commissie tot de algemene zaken van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap in Amsterdam, werd uiteindelijk contact gelegd met de Opperrabijn. Na een persoonlijke bezoek in het voorjaar van 1966 concludeerde hij dat “uit joods-religieus en piëteits-oogpunt bezien, de begraafplaats op de plaats en in de staat, waarin deze zich bevindt, gehandhaafd dient te blijven.”²⁷ Hiermee was de discussie gesloten.

In afwijking van het gemeentelijk besluit van 1954, zegde burgemeester Steger mondeling toe dat de gemeente de begraafplaats zou onderhouden. Twintig jaar later wilde de Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap dit graag op schrift gesteld hebben.²⁸ De toezegging van de burgemeester komt mogelijk voort uit het feit dat, als de gemeente het niet deed, onderhoud van de begraafplaats uitbleef.²⁹ Het onderhoud bestond uit het jaarlijks maaien en opschonen van de begraafplaats, wat één maandag tijd kostte. Jaarlijks werd de toestand van de begraafplaats gecontroleerd door dhr. Meijer.³⁰ B&W besloten het onderhoud te blijven uitvoeren, met de vrij cryptische bewoordingen: “Zonder terzake expliciet verplichtingen op ons te nemen, kunnen wij geen aanleiding vinden de door ons, tot op heden, gevolgde gedragslijn ten aanzien van het onderhoud van de Nederlands-Israëlitische begraafplaats in onze gemeente te herzien.”³¹

Rond 1990 is de begraafplaats opgeknapt en is de huidige toegangspoort geplaatst, die een gestileerde weergave is van een menora of negenarmige kandelaar met eronder de twee stenen tafelen en een davidster. Op 11 september 2000 zijn de negen grafstenen opgenomen in het rijksmonumentenregister binnen het complex van de begraafplaats. Onder de bescherming vallen alleen de negen grafstenen.³²

Figuur 5. Het toegangshek dat rond 1990 geplaatst is. (foto: Coolen, 2016, 9).

²⁶ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 11 november 1965.

²⁷ RHCE, toegang 10665, inventarisnr. 654. Brief d.d. 13 juni 1966.

²⁸ RHCE, toegang 10945, inventarisnr. 30. Brief d.d. 17 december 1975.

²⁹ Coolen, 2016, 8.

³⁰ RHCE, toegang 10945, inventarisnr. 30. Brief d.d. 12 januari 1976.

³¹ RHCE, toegang 10945, inventarisnr. 30. Brief d.d. 14 januari 1976.

³² Rijksmonumentenregister, complexnummer 519162.

3 Grootte van de begraafplaats

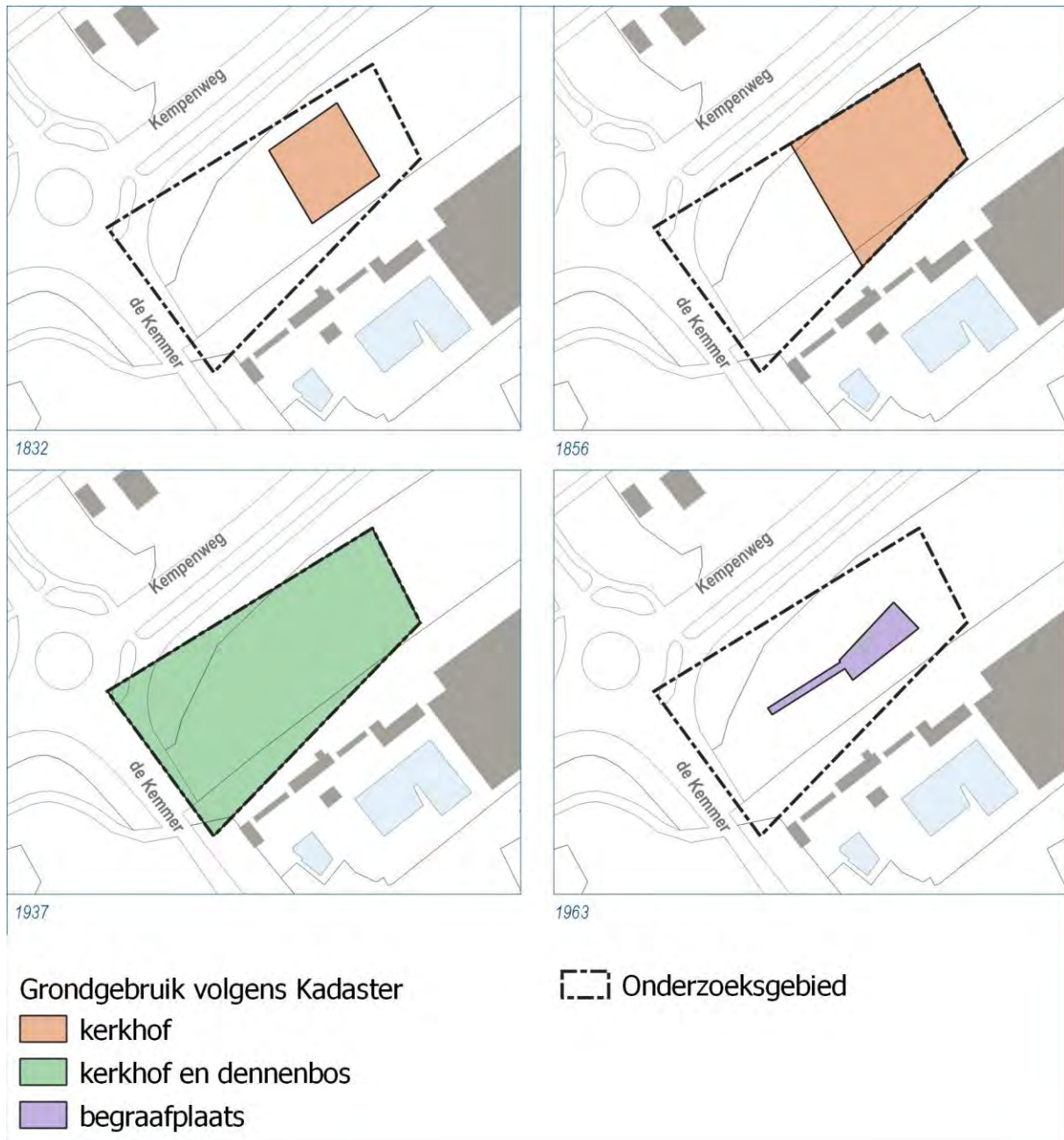
3.1 Grootte kadastraal perceel

Het kadastraal perceel waarop de begraafplaats ligt is in de laatste twee eeuwen drie keer gewijzigd. Deze wijzigingen zijn één of meerdere jaren na de feitelijke wijziging doorgevoerd in het kadaster, en dat jaar van doorvoering noemen we dan dienstjaar (de wijziging van 1954 is bijvoorbeeld pas in 1963 verwerkt). Bij elke wijziging zijn hulpkaarten gemaakt die de oude en nieuwe situatie weergeven. Het 'over elkaar leggen' van deze hulpkaarten stelt in staat de omvang van het perceel van de begraafplaats door de tijd heen te volgen. Een volledig overzicht van alle percelen en eigenaren is te vinden in bijlage 1.

Figuur 6. De kadastrale minuutplan en drie hulpkaarten van de wijziging van het kadastraal perceel van de begraafplaats, met de kadastrale dienstjaren van wijziging. (Kadastrale gemeente Oirschot, sectie F).

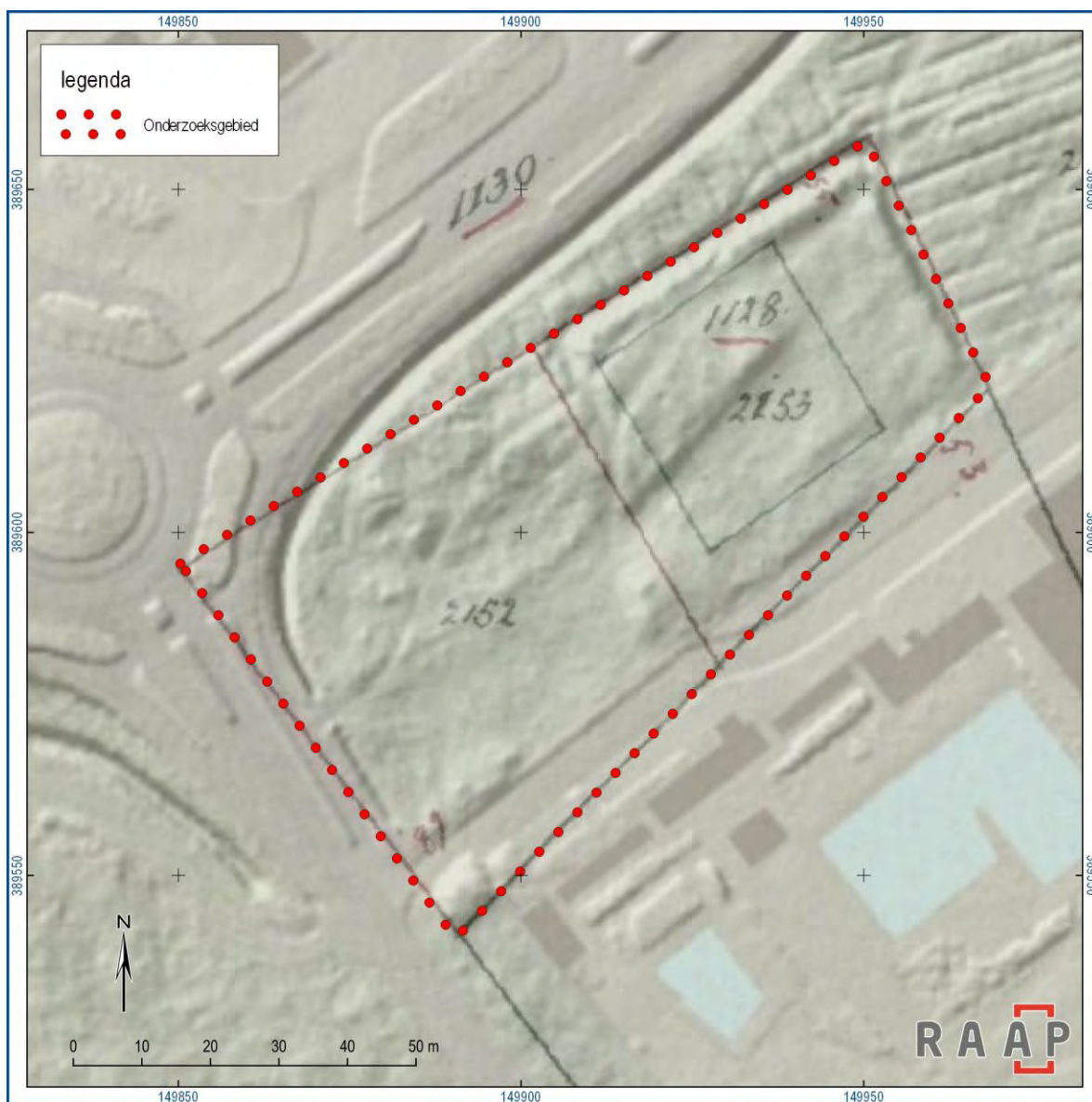
Het onderzoeksgebied is de grootste omvang die dit perceel gehad heeft. Elke perceel wordt in het kadaster ook van een functieaanduiding voorzien. Onderstaande kaart toont de aanduiding van de percelen waarop de begraafplaats lag of ligt. Het is duidelijk dat er niet (altijd) van uitgegaan kan worden dat het volledige kadastrale perceel als begraafplaats in gebruik is geweest, getuige ook de aanduiding “kerkhof en dennenbos”.

Figuur 7. De percelen ter plaatse van het onderzoeksgebied die (deels) als begraafplaats worden aangeduid in het kadaster.

3.1.1 Vergroten begraafplaats

Aan het begin van de 19^e eeuw had de begraafplaats een oppervlakte van 940 m² (perceel F 1128, zie figuur 6).³³ Deze begraafplaats was omgeven door heide.³⁴ Na de uitbreiding halverwege de 19^e eeuw was het perceel 2508 m² groot (perceel F 2153).³⁵ Het naastgelegen perceel (zie figuur 6) was ook eigendom van de Israëlitische gemeente, maar bestond uit heide, later ook dennenbos.³⁶ Onderstaande reliëfkaart laat zien aan de noordoostzijde van de vergrote begraafplaats een wal en greppel aanwezig zijn, die waarschijnlijk rondom de hele begraafplaats gelegen hebben. Dit blijkt ook uit de omschrijving uit 1869, waarin gesproken wordt over een wal en een sloot rondom de begraafplaats (zie §2.2.1).

Figuur 8. Sectie F, hulppkaart 67 uit 1856 waarop de uitbreiding van de begraafplaats te zien is, geprojecteerd over de reliëfkaart. (AHN2).

³³ Kadstrale gemeente Oirschot, leggerartikel 491, volgnummer 1.

³⁴ Kadstrale gemeente Oirschot, leggerartikel 485, volgnummer 1371.

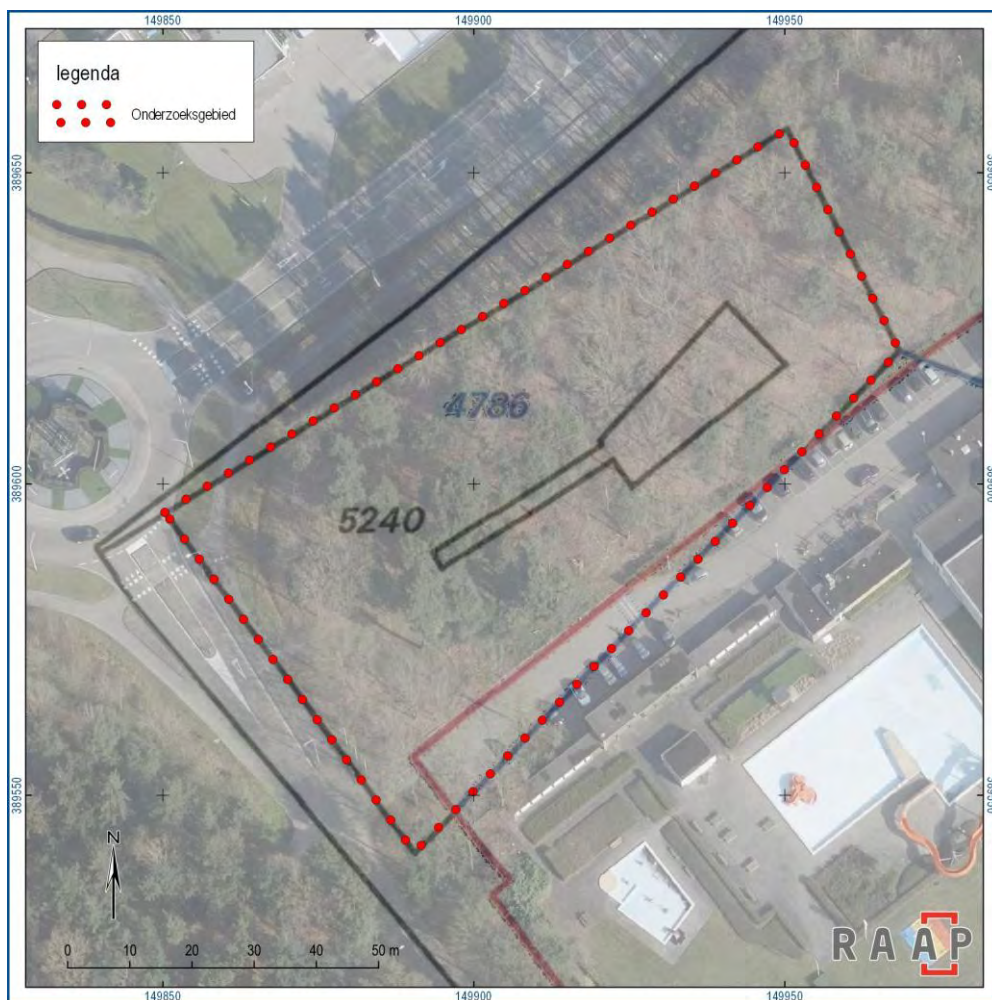
³⁵ Kadstrale gemeente Oirschot, sectie F, hulppkaart 67.

³⁶ Kadstrale gemeente Oirschot, leggerartikel 4580, volgnummer 1.

In de jaren 30 van de 20^e eeuw werden beide percelen samengevoegd (perceel F 3919), dat een oppervlakte had van 6120 m² en dat het uitgangspunt vormt voor het onderzoeksgebied.³⁷ Aangezien er sinds het begin van de 20^e eeuw niet begraven werd op de begraafplaats, mag aangenomen worden dat na het ontstaan van het grote perceel, de feitelijke begraafplaats niet is uitgebreid. Het is echter onduidelijk om welke reden beide percelen, die toch al beide dezelfde eigenaar hadden, zijn samengevoegd.

3.1.2 Verkleinen begraafplaats

Naar aanleiding van het besluit van de gemeente uit 1954 (zie §2.2.2) werd het grote perceel opgedeeld, waarbij het grootste deel naar de gemeente ging (perceel F 4773) en alleen de toenmalige omvang van de begraafplaats in eigendom bleef bij de Israëlitische gemeente van Eindhoven (perceel F 4774).³⁸ Dit perceel is in 1993 hernummerd naar D 4787³⁹ maar verder ongewijzigd gebleven en heeft een oppervlakte van 440 m².⁴⁰

Figuur 9. Sectie D, hulpkaart 569, waarop de verkleining van het terrein rondom de begraafplaats ten behoeve van het zwembad te zien is, geprojecteerd over een actuele luchtfoto.

³⁷ Kadstrale gemeente Oirschot, leggerartikel 4580, volgnummer 3.

³⁸ Kadstrale gemeente Oirschot, sectie F, hulpkaart 551.

³⁹ Kadstrale gemeente Oirschot, sectie D, hulpkaart 500.

⁴⁰ Kadstrale gemeente Oirschot, leggerartikel 4580, volgnummer 4.

Het grote perceel rondom de begraafplaats is 2006 voor het laatst gewijzigd toen de aanleg van de parkeerplaats en de toegangsweg rondom het zwembad werden doorgevoerd in het kadaster (zie figuur 9).⁴¹ Hierbij is een klein deel van het perceel van de begraafplaats uit de tweede helft van de 19^e eeuw ook bij het perceel van het zwembad getrokken (vergelijk met figuur 7 rechtsboven). Voor het grootste deel is er een deel van het voormalige perceel heide en bos af gegaan ten behoeve van de toegangsweg. Opvallend is dat de aansluiting van de toegangsweg met de straat niet op het perceel van het zwembad ligt, maar nog op een hoekje van het terrein rondom de begraafplaats. Dit is mogelijk omdat dit terrein (ook) in bezit is bij de (burgerlijke) gemeente. De situatie zoals hier weergegeven is ontstaan in 2006 en sindsdien ongewijzigd.

3.2 Benodigde oppervlakte

3.2.1 Aantal begraven personen

Het totaal aantal joden dat in Oirschot leefde is op basis van de inwoneraantallen genoemd in § 2.1 niet eenvoudig na te gaan; individuen werden immers bij meerdere volkstellingen meegeteld. Toch kunnen er wel enkele uitspraken worden gedaan over het totaal aantal mensen dat op de joodse begraafplaats begraven zou moeten zijn.

Tot en met november 1810 waren er in totaal 24 personen begraven op de joodse begraafplaats.⁴² Na 1810 telde de joodse gemeente op het hoogtepunt in 1863 42 personen. We mogen ervan uitgaan dat het totaal aantal personen gedurende de 19^e eeuw en tot de samenvoeging van de gemeente met die van Eindhoven in 1912,⁴³ meer dan die 42 is geweest. Ook zijn er overledenen uit Boxtel begraven.⁴⁴ Zelfs ervan uitgaande dat niet elke joodse inwoner ook in Oirschot is begraven, is het evenwel denkbaar dat het totaal aantal personen dat op de joodse begraafplaats is begraven boven de 50 ligt, zo niet (veel) groter is, misschien meer dan 100. Immers, in de 70 jaar dat de joodse gemeenschap vóór 1810 bestond, en welke gemeenschap de eerste 40 jaar uit minder dan 10 leden bestond, zijn er 24 personen begraven. Aangenomen mag worden dat in de ruim 100 jaar tussen 1810 en 1912, toen de gemeenschap aanzienlijk groter was, er minstens evenveel personen begraven zijn.

3.2.2 Oppervlakte begraafplaats

Uit cijfers van onder meer het CBS blijkt dat op een begraafplaats in Nederland gemiddeld per 100 m² 10 personen begraven zijn.⁴⁵ Dit vertaalt zich naar 10 m² per persoon. Dit is een gemiddelde van alle begraafplaatsen, grote en kleine, maar het biedt een goede vuistregel om mee verder te rekenen. De grootste joodse begraafplaats van Nederland, Zeeburg, heeft een veel grotere dichtheid van 1,36 m² per graf.⁴⁶ Het zal blijken dat de begraafplaats in Oirschot deze dichtheid niet evenaarde.

Zoals hiervoor genoemd, kunnen we uitgaan van zeker 50 tot 100 begraven personen op de joodse begraafplaats, zo niet meer. Dit komt dan overeen met een begraafplaats van 500 tot 1000 m².

Opmerkelijk is dat de oorspronkelijke begraafplaats begin 19^e eeuw een oppervlakte had van 940 m², wat volgens voorgenoemde gemiddelde van 10 m² per begraven persoon plaats zou moeten bieden

---

⁴¹ Kadastrale gemeente Oirschot, sectie D, hulpkartaal 569.

⁴² Mijland, 1997, 53.

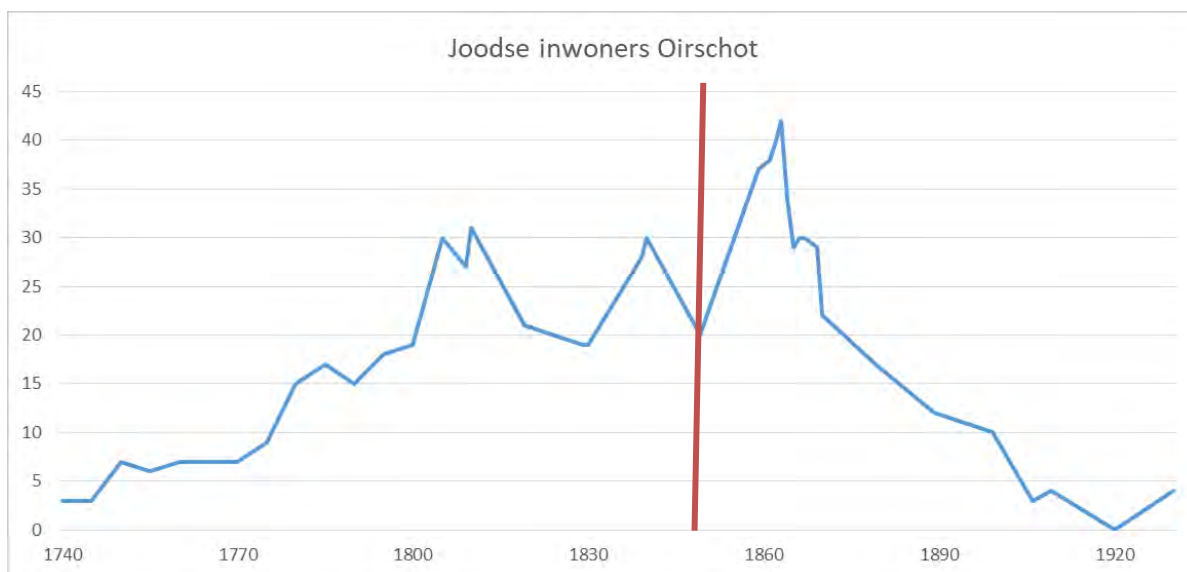
⁴³ Mijland, 1997, 51.

⁴⁴ Coolen, 2016, 10.

⁴⁵ Van Steen & Pellenbarg. 2007.

⁴⁶ Zielman, 2022, 18.

aan zo'n 100 personen. Toch werd halverwege de 19^e eeuw de begraafplaats vergroot, waaruit afgeleid kan worden dat de begraafplaats zijn maximale capaciteit bereikte.

Figuur 10. Aantal joodse inwoners van Oirschot tussen 1740 en 1930. Naar Mijland, 1997, 52-57. De rode lijn markeert globaal het moment van het vergroten van de begraafplaats.

Het vergroten van de begraafplaats rond 1850 kan twee dingen betekenen: 1) het aantal graven op de begraafplaats had een lagere dichtheid dan gemiddeld, of 2) het aantal begraven personen is (veel) groter dan we op basis van voorgaande hebben kunnen afleiden. Helaas is het niet na te gaan hoeveel personen er halverwege de 19^e eeuw begraven waren. Toch kunnen de gegevens over het aantal joodse inwoners wel enige indicatie geven. Kijkend naar figuur 10, zien we dat het echter onwaarschijnlijk is dat in de periode tussen 1810 en 1850, toen er gemiddeld 25 joden in Oirschot woonden, er meer dan 75 mensen begraven zijn. De enige conclusie kan zijn dat de begraafplaats een kleinere dichtheid had dan de gemiddelde begraafplaats tegenwoordig.

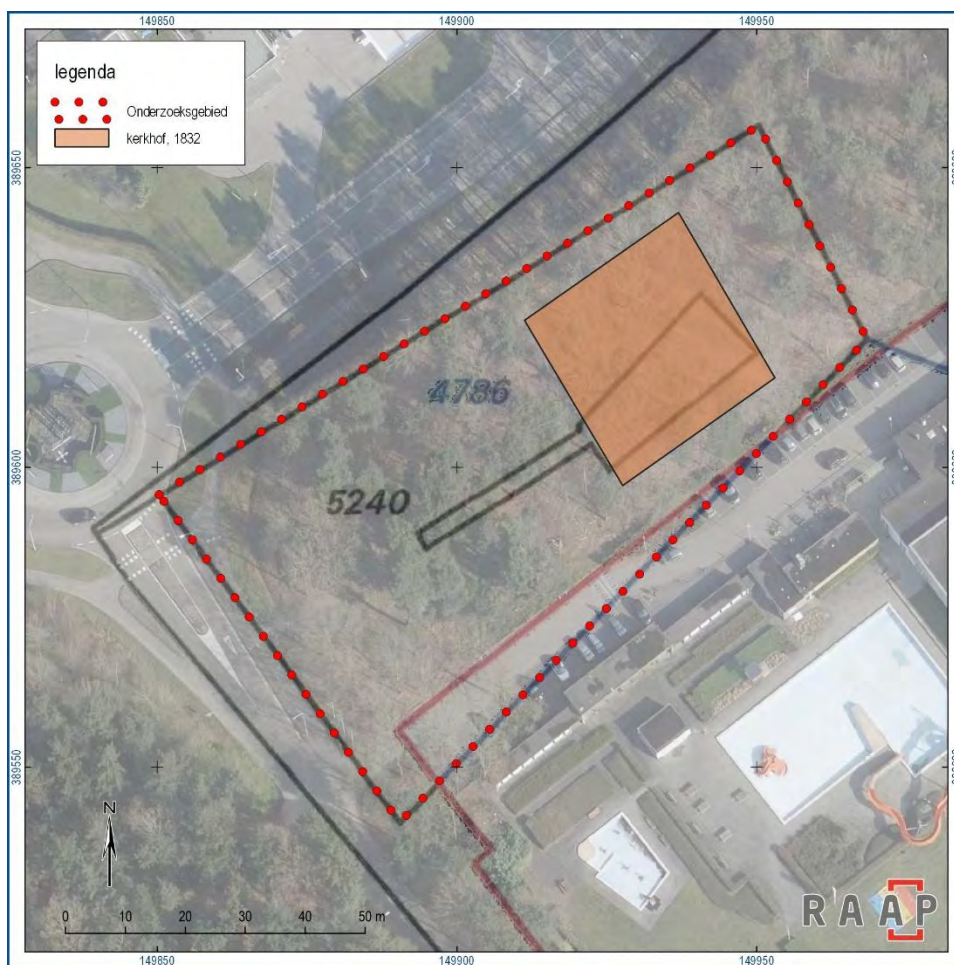
Rond 1850 werd de begraafplaats vergroot van 940 naar 2508 m², waarmee de begraafplaats dus tweeënhalve keer zo groot werd. Eveneens kijkend naar bovenstaande grafiek, is te zien dat het aantal inwoners na de vergroting van de begraafplaats niet anderhalf keer zo groot is geweest als in de periode daarvoor. Hieruit kan geconcludeerd worden dat, als het nieuwe deel van de begraafplaats eenzelfde dichtheid had als het oude deel, deze niet volledig gevuld is geweest met graven.

3.2.3 Uitbreiding begraafplaats?

Opvallend is dat de acht nog aanwezige grafstenen met gegevens (er is ook één anonieme grafsteen) op twee na dateren van ná de vergroting van de begraafplaats, terwijl ze zich allemaal bevinden binnen de contouren van de oude, kleinere begraafplaats (zie figuur 12 op de volgende pagina). De twee oudere graven dateren van 1845 en 1846 en zijn dus niet heel veel ouder dan de uitbreiding van de begraafplaats, maar bevinden zich ook midden in de oude kleinere begraafplaats. Het jongste graf is van 1905 en moet dus een van de laatste begrafenissen op deze begraafplaats zijn geweest. Ook dit graf bevindt zich echter nog binnen de contouren van de oudste, kleine begraafplaats. Opmerkelijk is ook dat al deze graven uit verschillende perioden zich dicht bij elkaar bevinden en in nagenoeg één lijn staan, midden op de oudste begraafplaats.

Figuur 11. De huidige situatie op de begraafplaats met de negen nog overgebleven grafstenen. (Coolen, 2016, 10).

Figuur 12. Sectie D, hulppkaart 569, waarop de huidige omvang van de begraafplaats met in oranje de omvang van de oude begraafplaats tot halverwege de 19^e eeuw. De huidige begraafplaats valt geheel binnen de oude, aangezien het lange smalle deel een pad is.

Dit doet de vraag rijzen of de oude begraafplaats halverwege de 19^e eeuw daadwerkelijk vol is geweest toen het perceel van de begraafplaats vergroot is. Zelfs een van de laatste, zo niet de laatste, bijzetting binnen de oude begraafplaats heeft plaatsgevonden. Er zijn drie scenario's denkbaar die de huidige situatie verklaren:

1. Halverwege de 19^e eeuw achtte men de begraafplaats nagenoeg vol en heeft men deze uitgebreid. Nieuwe bijzettingen vonden plaats in zowel het nieuwe als het oude deel. Het is een toeval dat de nog bestaande stenen alle op het oude deel staan. Deze mensen zijn hier begraven omdat hiermee gaten werden opgevuld op de oude begraafplaats.
2. De begraafplaats is nooit vol geweest, maar om ons niet bekende redenen besloot men halverwege de 19e eeuw om het perceel te vergroten en hier omheen een greppel aan te leggen. Begraven heeft altijd nog binnen de oude begraafplaats plaatsgevonden, omdat deze nooit vol is geweest. Het is een toeval dat de nog bestaande stenen op één rij staan.
3. Halverwege de 19e eeuw was de begraafplaats vol en heeft men deze uitgebreid, waarna nieuwe bijzettingen plaatsvonden op het nieuwe deel. De opvallende situering van de huidige grafstenen (bij elkaar en in een lijn) is het gevolg van een (ons onbekende) opschoningsactie op een later moment, waarbij de enkele stenen die men nog kon vinden bij elkaar zijn geplaatst. Dit zou betekenen dat de grafstenen niet de daadwerkelijke graven markeren.

Geen van deze drie scenario's is op basis van de ons beschikbare bronnen volledig te bevestigen of ontkrachten. Echter, gezien de opvallende plaatsing van de stenen is scenario 3 wellicht de meest logische. Het is dan wel opmerkelijk dat bij de scheiding van de percelen in 1954, de joodse gemeente er schijnbaar mee ingestemd heeft dat grafstenen werden verplaatst en graven buiten de nieuwe begrenzing van de begraafplaats bleven liggen..

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Op basis van de beschikbare bronnen kunnen geen uitspraken worden gedaan over waar precies wel of niet begraven is op de joodse begraafplaats in Oirschot. Wel kunnen uitspraken gedaan worden over de waarschijnlijkheid dat op bepaalde plaatsen begraven is:

- Omdat van de inrichting van de oudste begraafplaats niets bekend is, en we dus niet weten waar graven gelegen hebben, moeten we ervan uitgaan dat binnen dit hele perceel bijzettingen hebben plaatsgevonden.
- Het lijkt waarschijnlijk dat ook op het nieuwe deel van de begraafplaats bijzettingen hebben plaatsgevonden. Echter, de rand van dit perceel bestond uit een wal met een sloot erbuiten. Hier zullen geen bijzettingen zijn geweest. De exacte breedte van de wal en sloot is niet na te gaan. Er kan slechts een inschatting worden gemaakt op basis van de bestaande resten hiervan.
- Op de westelijke helft van het onderzoeksgebied, dat pas kadastraal verenigd is met de begraafplaats nadat hier geen bijzettingen meer plaatsvonden, zullen geen bijzettingen hebben plaatsgevonden.

Dit resulteert in de verwachtingszones van figuur 13 op de volgende pagina. Deze zijn gebaseerd op de omvang van de kadastrale percelen en de (geprojecteerde) omvang van de wal en sloot op basis van de reliëfkaart (AHN2). Opgemerkt moet worden dat de geprojecteerde omvang van de wal en sloot rondom de vergrote begraafplaats een benadering is en dus in werkelijkheid enkele meters kan afwijken.

4.2 Aanbevelingen

Wanneer de verwachtingszones geprojecteerd worden over de voorgenomen ingrepen, is duidelijk dat deze zich bijna volledig in de zones met lage en zeer lage verwachting bevinden (zie figuur 14). Slechts een heel klein stukje van de zone met hoge verwachting wordt geraakt door de nieuwe parkeerplaatsen. Er kunnen drie aanbevelingen worden gedaan aangaande de voorgenomen ontwikkelingen:

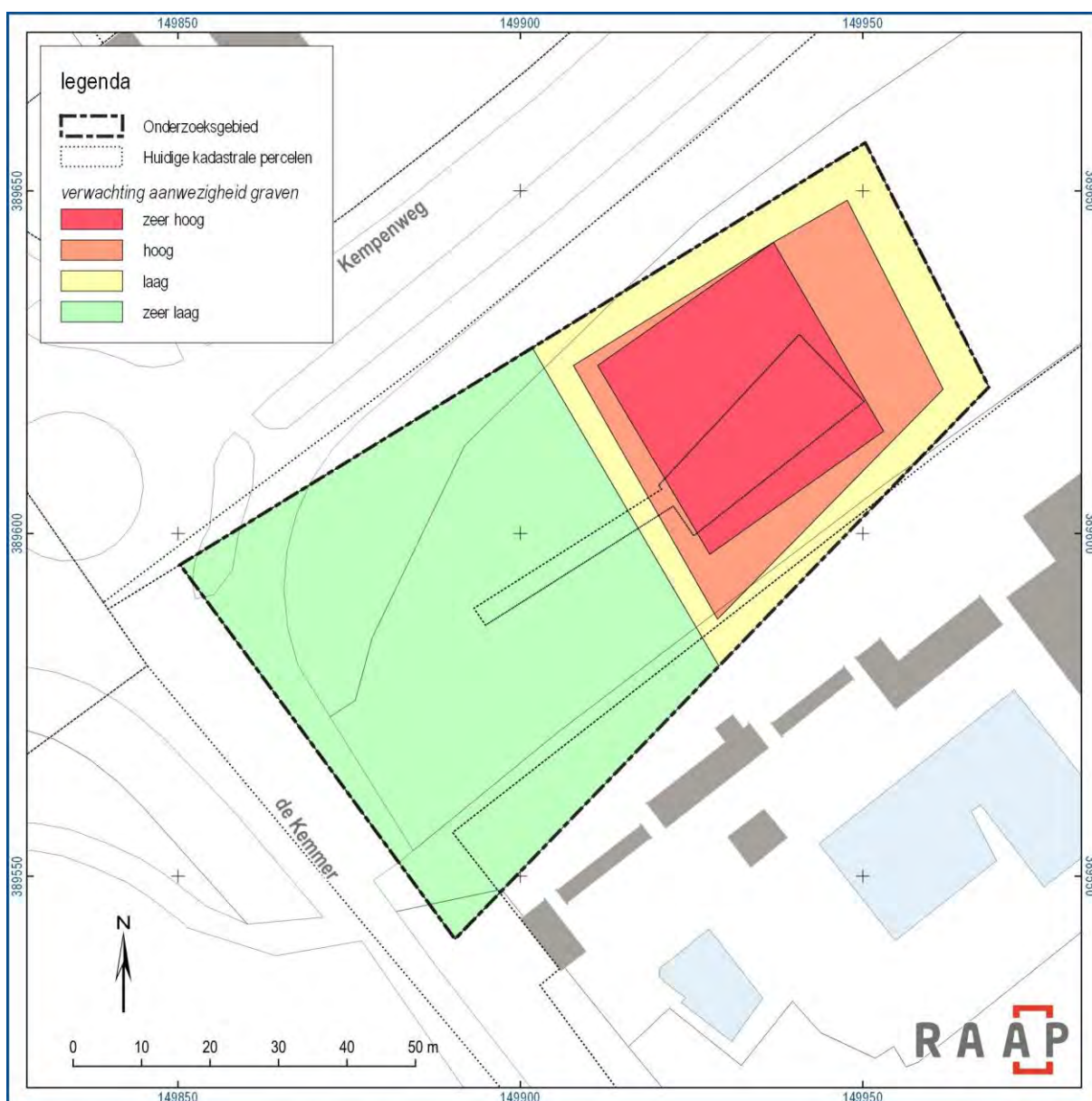
1. Vanwege de onzekerheid van de precieze binnenste begrenzing van de zone met lage verwachting, wordt geadviseerd in de gehele zone met lage verwachting geen ingrepen uit te voeren.
2. In de zone met zeer lage verwachting is in het kader van dit onderzoek geen bezwaar tegen het uitvoeren van ingrepen, omdat hier geen graven verwacht hoeven te worden.
3. Door middel van een onderzoek met grondradar of vergelijkbare fysische technieken zou meer duidelijkheid verkregen kunnen worden over de exacte locatie van graven zonder de bodem te beroeren. Zo kan ook de vraag worden beantwoord of de nog bestaande grafstenen werkelijk graven markeren en daarmee scenario 3 getest.

Tot slot nog een aanbeveling aan de gemeente:

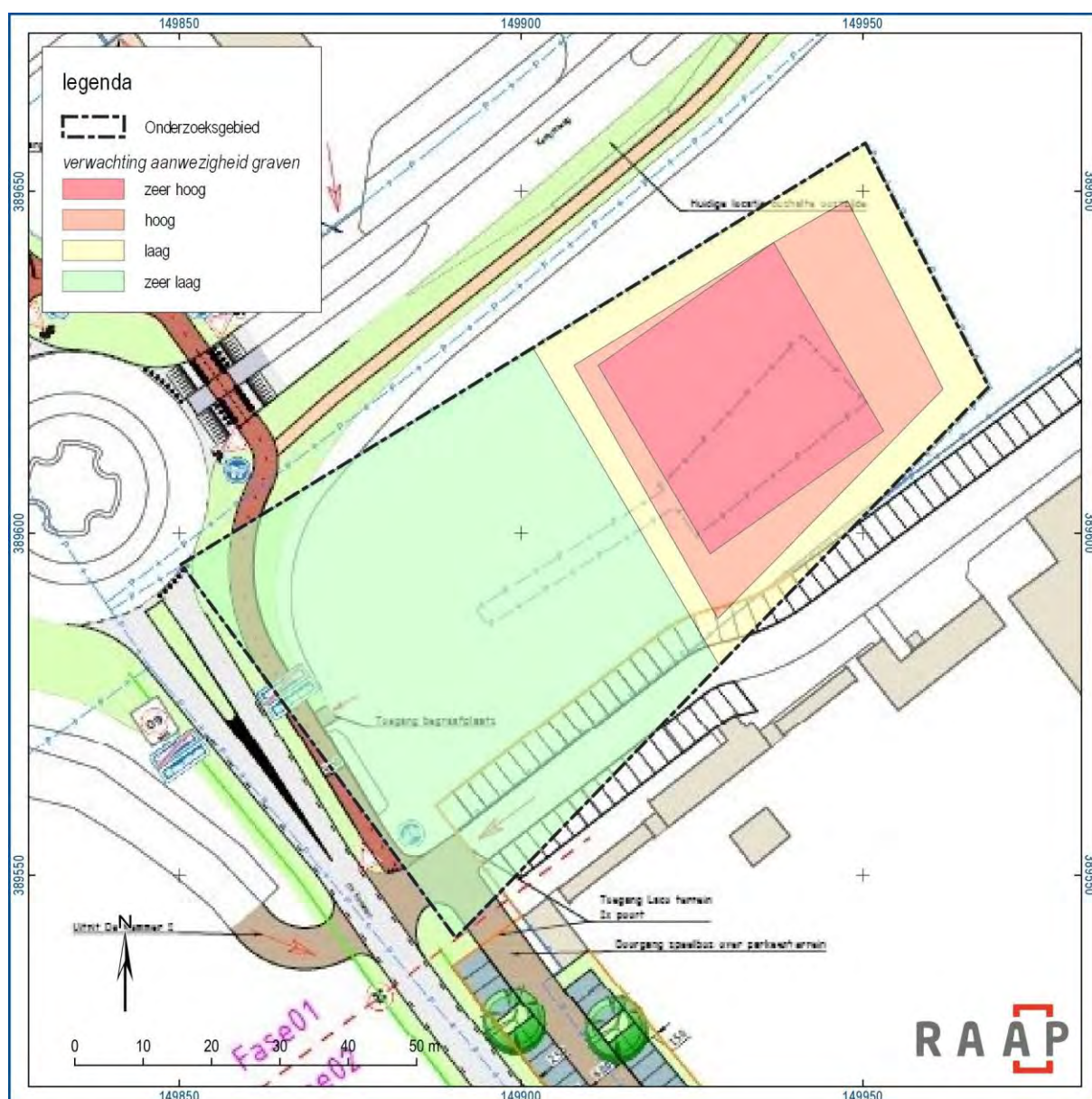
4. De gemeente zou het hele gebied van de vergrote begraafplaats (de zones met zeer hoge, hoge en lage verwachting) planologisch moeten beschermen om kwesties als voorliggende voor de toekomst voor te zijn.

4.3 Tot slot

Dit rapport bevat adviezen. Het is aan de bevoegd gezag om deze al dan niet over te nemen.

Figuur 13. Verwachting van de aanwezigheid van graven van de joodse begraafplaats in Oirschot.

Figuur 14. De verwachting van de aanwezigheid van graven geprojecteerd over de voorgenomen ingrepen..

Literatuur

Coolen, W.L.P., 2016. Op den Rösheuvel. De joodse begraafplaats van Oirschot.

Mijland, J., 1997. Joodse bedrijvigheid in Oirschot 1730-1915. In: Campina, jrg. 27, nr. 105, pp. 45-96.

Steen, P. van & P. Pellenbarg, 2007. "Ruimte voor de dood", in: De Begraafplaats, jrg. 2007, nr. maart.

Zielman, G., 2022. De Joodse begraafplaats Aalsdijk te Buren, gemeente Buren; een bureauonderzoek: archiefonderzoek en bronnenonderzoek. RAAP-rapport 6017. Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding onderzoeksgebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. De toekomstige situatie op basis van de huidige plannen. De huidige perceelsgrens van het bos loopt langs de noordzijde van de toegangsweg (blauwe stippellijn). Het onregelmatige perceel midden in het onderzoeksgebied is het huidige kadastrale perceel van de begraafplaats.	7
Figuur 3. Aantal joodse inwoners van Oirschot tussen 1740 en 1930. Naar Mijland, 1997, 52-57.	9
Figuur 4. De begraafplaats, "Kerk Hof", op de kadastrale minuutplan (1832). De huidige topografie is er overheen geprojecteerd. (Kadastrale gemeente Oirschot, sectie F, blad 2).	10
Figuur 5. Het toegangshek dat rond 1990 geplaatst is. (foto: Coolen, 2016, 9).	13
Figuur 6. De kadastrale minuutplan en drie hulpkaarten van de wijziging van het kadastraal perceel van de begraafplaats, met de kadastrale dienstjaren van wijziging. (Kadastrale gemeente Oirschot, sectie F).	14
Figuur 7. De percelen ter plaatse van het onderzoeksgebied die (deels) als begraafplaats worden aangeduid in het kadaster.	15
Figuur 8. Sectie F, hulpkaart 67 uit 1856 waarop de uitbreiding van de begraafplaats te zien is, geprojecteerd over de reliëfkaart.(AHN2).	16
Figuur 9. Sectie D, hulpkaart 569, waarop de verkleining van het terrein rondom de begraafplaats ten behoeve van het zwembad te zien is, geprojecteerd over een actuele luchtfoto.	17
Figuur 10. Aantal joodse inwoners van Oirschot tussen 1740 en 1930. Naar Mijland, 1997, 52-57. De rode lijn markeert globaal het moment van het vergroten van de begraafplaats.	19
Figuur 11. De huidige situatie op de begraafplaats met de negen nog overgebleven grafstenen. (Coolen, 2016, 10).	20
Figuur 12. Sectie D, hulpkaart 569, waarop de huidige omvang van de begraafplaats met in oranje de omvang van de oude begraafplaats tot halverwege de 19 ^e eeuw. De huidige begraafplaats valt geheel binnen de oude, aangezien het lange smalle deel een pad is.	20
Figuur 13. Verwachting van de aanwezigheid van graven van de joodse begraafplaats in Oirschot.	23
Figuur 14. De verwachting van de aanwezigheid van graven geprojecteerd over de voorgenomen ingrepen..	24

Tabellen:

Tabel 1. Aantal joodse inwoners in Oirschot voor de invoering van het bevolkingsregister. (gegevens: Mijland, 1997, 52).	8
Tabel 2. Aantal joodse inwoners in Oirschot na de invoering van het bevolkingsregister. (gegevens: Mijland, 1997, 53-57).	9

Bijlagen:

Bijlage 1. Kadastrale ontwikkeling

Bijlage 1. Kadastrale ontwikkeling

Perceel	legger	omschrijving	eigenaar	volgende legger	volgend perceel (dj HK)
F1128	491-1	kerkhof	De Israelitische gemeente van Oirschot	812-1	
	812-1	kerkhof	De Israelitische gemeente van Oirschot	812-6 (vereeniging)	F2153 (1856)
F1130	485-1371	heide	De Gemeente van Oirschot	1137-4, 812-6 en meer	F2152, F2153 (1856)
F2152	1137-4	heide	De Israelitische gemeente van Oirschot	4580-1 (ontbinding, 1915)	
	4580-1	heide en dennenbos	De Nederlandsche Israelitische Gemeente van Eindhoven	4580-3 (hermetingen, 1937)	F3919 (1937)
F2153	812-6	kerkhof	De Israelitische gemeente van Oirschot	4580-2 (verbetering, 1916)	
	4580-2	kerkhof	De Nederlandsche Israelitische Gemeente van Eindhoven	4580-3 (hermetingen, 1937)	F3919 (1937)
F3919	4580-3	kerkhof en dennenbos	De Nederlandsche Israelitische Gemeente van Eindhoven	485-3116 (verkoop, 1963)	F4773 (1963)
				4580-4 (verkoop, 1963)	F4774 (1963)
F4773	485-3116	bos	Gemeente van Oirschot	<i>slechts hernummerd</i>	D4786 (1993)
F4774	4580-4	begraafplaats	De Nederlandsche Israelitische Gemeente van Eindhoven	<i>slechts hernummerd</i>	D4787 (1993)
D4786				<i>aanleg zwembad, hoek uit perceel</i>	D5240, D5242 (2006)
D4787				- (begraafplaats)	
D5240				- (omgeving)	
D5242				- (zwembad)	